

Pædagogisk læreplan for Privat Børnehaven Brombærhaven 2020

BØRNEHAVEN BRØMBÆRHAVEN

Den styrkede pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er vores arbejdsredskab og den beskriver kort vores faglige pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Præsentation af Brombærhaven	4
Rammer for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	5
Det fælles pædagogiske grundlag	6
<i>Børnesyn</i>	7
<i>Dannelse og børneperspektiv</i>	8
<i>Leg</i>	9
<i>Læring</i>	11
<i>Børnefællesskaber</i>	12
<i>Pædagogisk læringsmiljø</i>	13
<i>Forældresamarbejde</i>	14
<i>Børn i udsatte positioner</i>	15
<i>Sammenhænge</i>	16
De seks læreplanstemaer	17
<i>Alsidig personlig udvikling</i>	18
<i>Social udvikling</i>	20
<i>Kommunikation og sprog</i>	21
<i>Krop, sanser og bevægelse</i>	22
<i>Natur, udeliv og science</i>	24
<i>Kultur, æstetik og fællesskab</i>	25
Øvrige krav	27
<i>Inddragelse af lokalmiljøet</i>	27
Etablering af evalueringskultur	28

Forord

Den styrkede pædagogiske læreplan er et aktivt og internt arbejdsredskab for medarbejdere og ledelse i Privat Børnehaven Brombærhaven. Den styrkede pædagogiske læreplan har fokus på praksisudvikling og kvalitet i dagtilbuddet og har fokus på *hvordan* frem for at være en decideret plan.

Den pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via teori og praksis eksempler fra hverdagen i Brombærhaven skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejdet, herunder sikre, at den intenderende pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner m.v. med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan skal være et dynamisk arbejdsredskab og afspejle det pædagogiske arbejde. Den skal ikke gemmes væk og glemmes, men derimod *skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø hele dagen og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse*. Den skal bruges til at tilrettelægge og følge op på den pædagogiske praksis, den skal navigeres og justeres, så vi konstant er i udvikling og skaber større forståelse for egen praksis og den aktuelle børnegruppens forudsætninger for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Brombærhaven arbejder vi ud fra den Hermeneutiske spiral. Dette er en filosofisk tankegang om, konstant at udvide sin forståelse og dermed være i udvikling afhængig af den forforståelse man besidder og den nye viden man opnår. Dermed skaber vi hele tiden i refleksion og samspil med hinanden, både personale indbyrdes, personale og børnene og personalet og forældrene en ny forståelse og mulighed for at tilpasse vores pædagogiske praksis.

Præsentation af Brombærhaven

Vi er en privatbørnehave beliggende i Tingstrup, som gik fra at være kommunal til privat i 2015. Vi har en rummelig børnehave, hvor vi er mellem 55 og 70 børn. Vi er her for lokalsamfundet, og vores børnetal er derfor varierende i forhold til behovet for pladser generelt i området.

Vi har en stor legeplads, hvor motorikken bliver udfordret. Vi har bakker til at løbe op ad, trille ned ad, kælke på om vinteren, og til at gemme sig bag. Vi har en cykelbanen som går både op og ned, der ofte kræver samarbejde for de yngste, for at nå toppen på de store cykler. Vi har træer man kan klatre i. Vi har gynger, rutsjebane og karrusel. Vi har et kæmpe piratskib der er gået på grund. Her kan børnene lege og bruge deres fantasi, når de fx rejser mod de fjerne lande og slås mod fjenden, eller når de skal besøge julemanden og hjælpe med alle gaverne. Til at udfolde fantasien har vi også en scene, hvor de mest fantastiske forestillinger kan finde sted. Både dem, som børnene selv kreerer, og dem, som de voksne har planlagt og leget sammen med børnene. Vi bruger legepladsen og nærmiljøet til at opleve naturen. Blandt andet er de forskellige grupper mindst en gang i ugen på tur, hvor formålet er at skabe fælles oplevelser og at barnet kan udfolde sine sanser i det fri. Vi tager også bussen til havet eller til et arrangement.

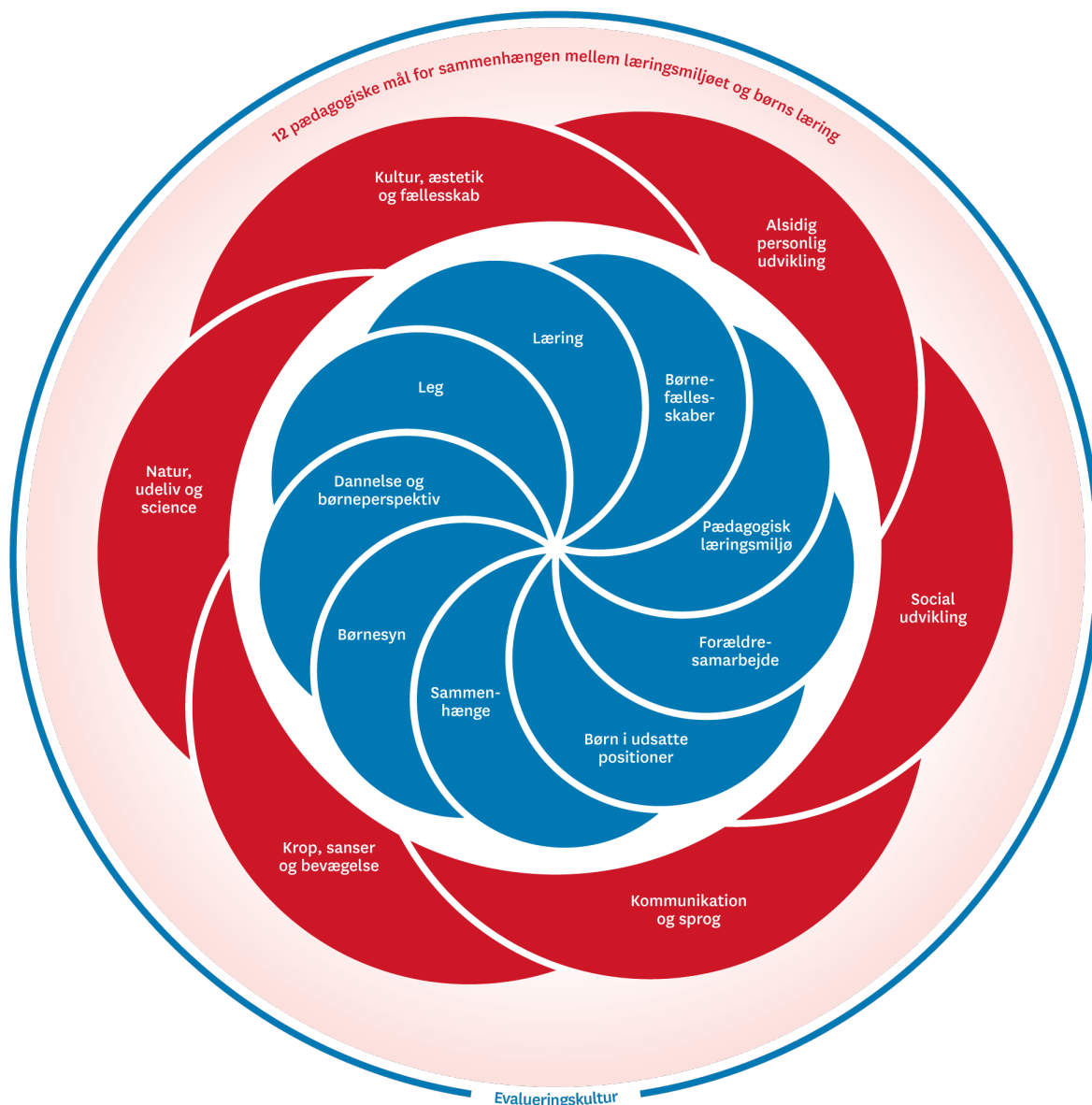
Huset er lyst og med højt til loftet. Vi vægter gulvplads, så børnene kan udfolde sig bedst muligt. Vi har tumlerum, dukke-køkken rum, bil rum og læserum. Vi har fordelt øvrige legetøj i huset og skaber stationer på gulvet efter børnenes lege. Personalet fordeler sig ligeledes og guider børnene i deres lege.

Om formiddagen bliver børnene delt i tre aldersopdelte grupper med fast personale tilkøbt den enkelte gruppe. Vi fordeler os i huset eller er ude afhængig af personalets planlagte fokusområde. Efter samlingen leges der forsat opdelt, da dette giver ro og tid til fordybelse og arbejdet med de nære relationer børnene imellem.

Vi arbejder med motorik, bevægelsesglæde, sang, drama og fortællinger. Vi er kreative og vi er udfoldelsesrige. Personalet har forskellige kompetencer og interesser, og dette vil vi have til at afspejle sig vores pædagogik og hverdag. Vi følger børnenes spor, vi går foran, ved siden af og bagved alt afhængig af, hvad barnet eller gruppen kalder på, for at nå deres nærmeste udviklingszone. Vi er bevidste om, at der altid foregår læring, uanset om barnet deltager i en rutinesituation, i omsorgssituationer, i den fri leg eller i de strukturerede læringsmiljøer.

Vi arbejder ud fra et pædagogisk fundament, hvor det er nærværende, anerkendende og omsorgsfulde voksne, som ser hvert enkelte barn og justere sig i forhold til barnet. Vi arbejder med forældreinddragelse og samarbejde som en almen del af vores hverdag.

Rammer for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Det fælles pædagogiske grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. ...

Loven fastætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold

I Brombærhaven har vi valgt at beskrive hvert pædagogisk grundlag for sig, hvor vi både redegør for, hvad loven eller den styrkede pædagogiske læreplan rammer og indhold definerer ved temaet, et teoretisk syn herpå og hvordan vi arbejder med det i vores pædagogiske praksis.

De centrale elementer er:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogisk læringsmiljø
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner
- Sammenhæng til børnehaveklassen

Børnesyn

"Det at være barn har værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes de første år."

Forarbejder til dagtilbudsloven § 8, stk. 2

Den pædagogiske læreplan tager bl.a. udgangspunkt i børnesynet i FN's Børnekonvention. Her er børns ret til medbestemmelse central, hvilket afspejler sig i Brombærhaven, hvor vi værner om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vores fokus er på at drage omsorg for børnene og samtidig stimulere og udfordre børnene for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dette gør vi blandt andet ved at arbejde med psykologen Vygotskys teori om nærmeste udviklingszone, hvor der kort fortalt er fokus på den zone der adskiller det barnet selv kan og det barnet kan med vejledning og støtte fra en voksen. For at arbejde målrettet med den nærmeste udviklingszone ser vi i Brombærhaven hvert enkelte barns ressourcer og kompetencer for at skabe de bedst mulige forudsætninger for læring og udvikling ved det enkelte barn.

I Brombærhaven vægter vi børns deltagelse og medindflydelse højt – for os er det vigtigt at barnet opnår en følelse af at være betydningsfuld, at barnet har en følelse af at kunne bidrage med noget værdifuldt og som giver mening for barnet gennem leg og i samspil med kammerater uanset alder og mestringsstrategier.

Vi værner i Brombærhaven om det gode børneliv, - et liv med plads, tid og ro til at være barn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig, hvor vi ser dem som kompetente og selvstændige individer, der har værdi i sig selv og er unikke individer. Vi arbejder anerkendende, hvor essensen er, at sørge for, at alle bliver set, hørt og forstået. Vores mission er, at vi møder det enkelte barn, den enkelte forælder, den enkelte kollega, den pædagogiske praksis, lige der hvor den enkelte er - lige nu og lige her. Dette fokus har et teoretisk grundsat i bl.a. filosof Axel Honneths teori om anerkendelse, hvor anerkendelsen skal ske i både den private sfære, den offentlige sfære og den sociale sfære. Med denne viden og praktiske tilgang til arbejdet med anerkendelse vil vi være medskabere af individer med selvtillid, selvagtelse og selvværd, som er reflekser, engagerede og tillidsfulde medborger.

Der er meget på spil for børn, der går i børnehaven. For her udfolder de et hverdagsliv, hvor de er fuldt optagede af at prøve, eksperimentere og øve sig sammen med andre børn. Her får de erfaringer med leg, latter og med, at livet også kan yde modstand, når der opstår forhold, som går imod barnets umiddelbare ønsker og lyst. Vi har et ansvar i Brombærhaven for at understøtte børnenes udvikling så de tør mærke sig selv, sætte grænser for sig selv og andre, tør tage initiativ, udvikle robusthed og tør forsøge sig med ting der er svære og som udfordrer. Børnene i Brombærhaven ses om aktive medskabere af egen læring i rammer, det pædagogiske personale er ansvarlige for at udvikle i læringsmiljøet. Dette muliggør at børnene oplever nærhed, trivsel, udvikling og anerkendende relationer, så vi er med til at skabe muligheder og rum for at børnene i trygge rammer med nærværende voksen relationer kan danne deres egen identitet.

Dannelse og børneperspektiv

”Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.”

Dagtilbudsloven §7 stk. 4

I Brombærhaven har vi omsat dette til vores pædagogiske hverdag, hvor udgangspunktet for dannelse og børneperspektiv er *væren* i stedet for *blive* – barndommen har værdi i sig selv! Vi har fokus på at lære barnet at *tænke over, at det tænker*. Dette kan finde sted uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb. Fx. Ved dialogisk læsning, hvor personalet spørger: ”hvad tror I så, der sker?”, eller i en konflikter med et barn der fx. siger ”du er dum” og et modspørgsmål kunne være ”hvad vil det egentlig sige at være dum?”, eller når børnenes egen leg er i fuld gang, og den voksen er nysgerrig på legen uden forbehold for overensstemmelsen med virkeligheden.

Inddragelse af børneperspektiver handler om at skabe sig indtryk af børnenes mange oplevelser i, forståelser af og holdninger til deres liv i Brombærhaven. Børnenes perspektiver udgør en central og unik feedback i arbejdet med at skabe læringsmiljøer for alle børn. Når vi i Brombærhaven er nysgerrige på børnenes tanker, følelser og deres fortælling, og vi inddrager disse perspektiver, giver det både nye indsigter, en større forståelse og et bedre børnemiljø. Vi arbejder med børneperspektivet på forskellige niveauer, hvor den systematiske er at afgrænse vores fokus, vælger den metode, der matcher vores behov, og det vi vil undersøge, for til sidst at samle op sammen med de inddragede børn og kollegaer. Det vigtigste i børneperspektivet er, hvad børnene tænker om dette. Her oplever børnene at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne i Brombærhaven.

Dannelse handler om barnets selvværd, den indre styrke og robusthed som giver barnet evnen til at stå ved sig selv. At kunne modstå modgang og gå efter det i livet der har betydning og værdi. Denne dannelsesproces tager form i samspillet med andre, fordi det er i med- og modgang med andre at børnene får erfaring og erkendelser, der gør dem klogere på dem selv og hinanden. En dannelsesproces kan ikke gøres nemt farbar. For det er gennem de mange anstrengelser, at oplevelsen af de små sejre opstår. I Brombærhaven ses det, når støvlerne driller, når der bliver sagt nej i en leg og personalet er nærværende, anderkender og støtter barnet i at øve sig og håndtere afvisningen. Vi er tydelige omkring, at det er i orden at være sårbar og i, at sammen kan vi – og du kan.

I hverdagen ser vi børnene udtrykke demokratisk deltagelse i deres leg, hvor der forhandles og struktureres således at de gør sig attraktive for fællesskabet. De kommer med indspil og prøver hvad der virker. Hvad er muligt her, hvordan kan vi gøre, så vi sammen kan lege videre.

Leg

"Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn."

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Leg er frivillig; Leg varer indtil den ikke varer længere; Leg er et mål i sig selv

I Brombærhaven leger vi for legens skyld. Vi leger, fordi vi ved, at legen er fundamental for barnets udvikling og læring. Vi tilføjer læring i legen og vi bruger legen til at følge barnet spor. Så når svaret på spørgsmålet om hvad barnet har lavet i dag, er 'vi har leget', så skal det ikke give anledning til bekymring hos forældrene eller dårlig samvittighed hos personalet. Det er gennem legen, at børnene omsætter og begriber deres omverden og kultur. Børnene leger på flere niveauer bl.a. med roller, genstande ord, forhandlinger mm. alt sammen for at forstå og konstruere deres verden. I Brombærhaven tilegner de sig sociale og kulturelle processer og træde ind i deltagelse af et betydningsfuldt fællesskab ved hjælp af disse færdigheder. I legen udviser børnene deres aktuelle præstationsniveau, i leg alene eller i leg med et eller flere børn.

I vores teoretiske forståelse af legens betydning tager vi bl.a. afsæt i den norske forsker Berit Bae som siger:

"Børn tager legen i brug i alle situationer. Ikke bare i dem, de voksne definerer som leg. Når de er på tur, når de er i bad, når de spiser... Leg er livsvigtig for børn. Det er en grundlæggende del af deres måde at være til stede i verden på. Man kan ikke anerkende børn uden også at anerkende børns leg,"

Med dette in mente har vi en stor opgave i, at sikre, at også vi som pædagogisk personale påtænker legen i alle hverdagens situationer. Dette kan fx. være på en tur dag, hvor vi ikke kun skal have fokus på at nå destinationen, men også på vejen dertil og de lege og legerelationer der bliver skabt børnene imellem allerede her.

Vi er i Brombærhaven bevidste om, at vi aldrig vil kunne se os fri for, at afbryde en børneinitieret leg, men vi bestræber os på, at skabe rammerne og forudsætningerne for, at legen kan være så fri for barnet som muligt i vores pædagogiske praksis. I Brombærhaven er nogle rutiner i hverdagen ikke til forhandling, trods den gode leg for en gruppe børn. Dette skyldes vores faglige viden om barnets behov for forudsigelighed og genkendelighed i hverdagen, hvilket vi med størst profetering kan skabe gennem en tydelig struktur i hverdagen.

For at børn lærer at begå sig, er det vigtigt, at de gør sig nogle brugbare erfaringer fra alle tre læringsrum. Som voksen er det afgørende at have føling med hvornår legen har brug for inspiration eller legen skal fortsætte uden indblanding.

Legen i børnehave alderen er en speciel tid, hvor barnet for alvor for øjnene op for de andre børn og oplever sig selv gennem de andre. Ud fra et psykologisk perspektiv defineres denne tid som centrum for rollelegen. I Brombærhaven er vi optaget af at styrke både JEG'et hos barnet, hvor der for barnet defineres *Hvem er jeg, jeg kan*, hvilket blandt andet sker gennem den frie og spontane leg. MIG'et, hos barnet, hvor det definerer sig selv i det sociale samspil, *Hvordan skal jeg være her og hvordan er jeg overfor andre*. Dette sker gennem rollelege og overgangen til reglleg.

Vores faglige viden, tilgængelighed og nærvær samt pædagogisk planlægning, observation og refleksion er med til at den voksne er deltagende, støttende og guidende efter behov i barnets leg. I dette fokus benytter vi *de 3 læringsrum* af Basil Bernstein. Vi lægger således vægt på, at vi i vores pædagogiske praksis tænker i positionering. Det betyder at barnet altid er positioneret i midten, og at der er tre mulige positioner for den professionelle: Nogle gange skal vi *gå foran* og fortælle om verden, - Nogle gange skal vi være *ved siden af* med barnet – undre os sammen, andre gange skal vi være *bagved* og høre hvad der optager barnet – følge barnets spor.

1. Læringsrum: *Foran*. Dette er den voksenskabte læring. "den voksne går foran barnet i læringen" Den voksne har planlagt hvad barnet skal lære og hvordan.
2. Læringsrum: *Ved siden af*. Voksenstøttende læring, "den voksne går ved siden af barnet i læringen." Både den voksne og barnet har indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal tage vare på barnets ideer og interesser og herved følge op på dem.
3. Læringsrum: *Bagved*. Børnene har fri leg. "Den voksne går bagved barnet i læringen." Barnet har selv indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal være observerende på hvad der sker.

Læring

Børn lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer, samt ved at eksperimentere med fx materialer og gøre opdagelser. ... Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs. Det betyder, at det pædagogiske personale skal skabe alsidige, inddragende og trygge læringsmiljøer, der fremmer sådanne eksperimenterende kompetencer samt lyst til at lære og opleve mere – også efter dagtilbudstiden.

Master, styrket pædagogisk læreplan

Legen udgør en unik ramme for at børnene kan udvikle deres kompetencer og har en afgørende betydning for deres selv- og identitetsdannelse. Læring sker, når børnene udfordres gennem leg, relationer, planlagte og spontane aktiviteter, eksperimenter, udforskning af naturen og de sans- og handlingsmæssige aktiviteter.

I Brombærhaven har vi den legende tilgang til læring. Herunder barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om, at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i. Udvikling og læring hænger sammen, - læring sker over tid, og alle børn udvikler sig, men i forskelligt tempo.

Vi har en viden om, at børn lærer mest, når de er aktive, nysgerrige, drevet af lysten til at lære og når de mødes af meningsfulde udfordringer, som der er perspektiv i sammen med mennesker, som de har det godt med. Det er derfor altafgørende at det pædagogiske personale har dette for øje i arbejdet med børns læring og læringsstile.

Børn skal have mulighed for at udvikle alle deres kompetenceområder. For at understøtte og inspirere til børnenes udvikling og læring, arbejder vi i Brombærhaven ud fra en legende tilgang, hvor fokus er på et gensidigt engagement mellem børn og voksne. Det handler om at stimulere børnenes lyst til læring og deltagelse gennem engagerede og motiverede voksne, der kan indtage et børneperspektiv.

Når vi skaber rammerne for børns læreprocesser, gør vi det ud fra viden om hvilke aktiviteter, lege og samværsformer, der er alderssvarende og til viden om børns fysiske og mentale udvikling samt kendskab til det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Vi er bevidste om at vi har stor betydning for, hvad børn har mulighed for at lære og hvordan de bearbejder det lærte.

Læring handler ikke kun om to timers planlagte aktiviteter om morgenen. Det er i lige så høj grad alle de andre situationer i et dagtilbud – for eksempel at der tales med barnet, mens det får skiftet ble, at barnet støttes i selv at tage flyverdragt på i garderoben eller lærer at tage hensyn til andre ved frokosten. Læring finder sted hele dagen – i legen, i planlagte aktiviteter og i rutinesituationer.

Børnefællesskaber

"I dagtilbud indgår børn i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne. De konkrete børn og voksne, der er til stede i dagtilbuddet, er fælles om at skabe det sociale rum, hvorigennem de enkelte børn lærer og udvikler sig. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet."

Master, styrket pædagogisk læreplan.

Forskning viser, at det gode børneliv er præget af venskaber, nysgerrighed, virkelyst og bevægelse, og hvor leg, latter og relationer til de andre børn er det mest betydningsfulde. Det stemmer overens et psykologisk perspektiv, som vi i Brombærhaven tager, nemlig at deltagelse i børnefællesskaber er for det enkelte barn selve meningen med hverdagslivet i børnehaven, og derfor den vigtigste pædagogiske opgave at sikre, at alle børn har mindst en god ven. Barnet vil naturligt øve sig på konstant at få adgang til fællesskabet, deltage i det og blive bedre til det, med den anerkende voksnes støtte. Leg er noget der opstår, udvikler og bevæger sig mellem børn, og det er altafgørende for dem at deltage i dette fællesskab, da det er her, de sammen med jævnaldrende eksperimenterer, udtrykker sig og skaber mening.

Vi er i Brombærhaven bevidste om, at vi som rollemodeller er med til at skabe rum hvor i børnene tilegner sig viden og færdigheder gennem fællesskaber i form af etiske og moralske værdier. Vi lærer børnene empati og støtter dem i de sociale relationer, ved at italesætte følelser og behov hos det enkelte barn og i gruppen, samt opsætte rammer og regler for det sociale samspil således, at det kommer gruppen og den enkelte til gode. Børnene øver sig i at drage omsorg for hinanden ved, at vi voksne med en positiv og anerkendende tilgang, opfordrer børnene til at yde omsorg og trøst overfor de andre børn ved behov.

"Dagtilbuddets børnefællesskaber skal give mulighed for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. Her har forældrene et medansvar ved at anerkende alle familier uanset familiernes forudsætninger."

Det betyder, at vi i vores planlægning har fokus på bl.a. fællessamling i grupperne, små grupper og grupper på tværs af de faste grupper. Vi er bevidste om indretningen i institutionen således at venskaber og relationer kan indgås uden for meget forstyrrelse. I vores pædagogiske aktiviteter er vi opmærksomme på, at dyrke børnenes spirende venskaber og relationer. Vi er fx åbne for at rutiner brydes for at tilgodese relationer på tværs af grupperne.

I Brombærhaven arbejder vi med den inkluderende tilgang, ved at synliggøre og bekræfte forskellige perspektiver og behov i fællesskabet og vise børnene, at mangfoldighed er en styrke. Vi har en fornem opgave i, at give børnene erfaringer med, at de er værdifulde i fællesskabet, og at de har krav på at blive hørt og respekteret – ligesom de skal læse og respektere andres udtryk og holdninger.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.”

Dagtilbudslovens § 8, stk. 3

I Brombærhaven arbejder vi bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem pædagogiske læringsmiljøer. Et læringsmiljø er ikke bare et sted, men også de pædagogiske processer og tiltag der finder sted i løbet af hverdagen.

Det gode læringsmiljø sker i samspil mellem strukturelle og pædagogiske processer. Herunder er der blandt andet tale om personalets kompetencer, den aktuelle børnegruppe, overordnet struktur, normering, fysiske rum og relationsdannelse. Alt dette og meget mere forholder vi os til i Brombærhaven og vi er bevidste om, at det gode læringsmiljø aldrig må blive et fascist men derimod en dynamisk proces, som er afhængig af disse elementer. Derudover har vi fokus på de forskellige læringsrum vi kan skabe på forskellige tidspunkter af dagen og i forskellige kontekster for at sikre en heldagspædagogik.

I Brombærhaven vil vi se hele dagen som et læringsmiljø, som skabes i samspil med barnet. Vi ved, at der sker læring og at der er et pædagogisk arbejde i alle rutinesituationer, i børneinitierede lege, i voksen planlagte aktiviteter og i det spontane i hverdagen. Derfor er det vigtigt for os, at vi holder et fagligt fokus herpå og at vi løbende vælger fokusområder for at den pædagogiske praksis sikre det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Brombærhaven har vi fokus på de forskellige læringsrum, vi kan skabe på forskellige tidspunkter af dagen og i forskellige kontekster for at sikre en heldagspædagogik. Alle børnene i behandles ligeværdigt, og det er vigtigt for os, at de føler sig anerkendt i fællesskabet. Vi har derfor fokus på det enkelte barn i hverdagens forskellige aktiviteter og gøremål. Vi tilretter vores aktiviteter ud fra det enkelte barns udviklingstrin, så barnet aktivt kan indgå og føler sig som en betydningsfuld del af fællesskabet.

Vi har særligt øje for tre typer læringsrum:

- *Det organiserede læringsrum.* Vi arbejder målrettet med de overordnede seks læreplanstemaer, med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag. Der arbejdes i voksent initierende læringsrum hver formiddag. Her er de voksnes position ofte foran eller ved siden af børnene i aktiviteten.
- *Det frie læringsrum.* Her er børnene selvbestemmende i forhold til egen leg og læring. Det frie læringsrum for børnene ses tydeligst om morgenen og om eftermiddagen. Børnene bruger deres leg til egne læringsprocesser og de voksnes position er oftest bagved børnenes leg, men kan også være ved siden af. Der er altid nærværende og tilgængelige voksne således at barnet kan invitere en voksen ind i legen eller få hjælp.
- *Hverdagens små læringsrum.* Hverdagens små læringsrum er læring i de faste rutiner igennem hele dagen. Vi har faste rutiner i dagligdagen, da det giver børnene en følelse af genkendelighed og tryghed, som er vigtig for læring og udvikling. Det er fx under måltiderne, i garderoben, på badeværelset og i overgangene mellem aktiviteter.

Forældresamarbejde

"Dagtilbud og forældre skal samarbejde om at give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst". "Der skal samarbejdes om at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære"

Dagtilbudsloven §7 og 8

Et godt forældresamarbejde bygges på et tillidsfuldt fundament af imødekommenhed og åbenhed som nøgleord, hvilket er sammenligneligt med et solidt fundament til et hus. Dette fundament er vi i Brombærhaven bevidste om, at der er afgørende for barnets trivsel, da forældrene er de vigtigste omsorgs personer i barnets liv. og er derfor afgørende for barnets udvikling og dannelse. Forældrene bliver i Brombærhaven inddraget i et ærligt og ligeværdigt samarbejde byggende på tillid, forståelse og respekt for hinanden.

Vi er bevidste om, at et godt forældresamarbejder starter hos os og allerede inden barnet starter i Brombærhaven er vi opsøgende og nysgerrige på familiens behov for en sikker og tryk overgang. Ud fra vores teoretiske viden om magt, bl.a. fra filosof og psykolog Foucaults er vi som pædagogik personale ekstra opmærksomme på, at skabe ligværdighed i et hvert samarbejdet med den enkelte forældre, så begge parter føler sig hørt og værdsat i samarbejdet om barnets trivsel og udvikling.

Børnene tilbringer en stor del af deres vågne timer i børnehaven, hvilket gør sammenhængen mellem hjemmet og Brombærhaven betydningsfuldt. Børnehaven er kun én blandt flere arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet er den mest centrale og har størst indflydelse på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forældrene skal ikke være i tvivl om, at vi vil deres børn det bedste og det er med udgangspunkt i barnets trivsel og læring vi arbejder sammen med forældrene.

Vi har den daglige kontakt med forældrene, hvor vi deler stort og småt imellem os, eller hvis der er sket noget særligt. Vi forventer, at forældrene informerer os, hvis der har været ændringer i barnets hverdag eller rytme, og forældrene kan forvente, at vi tager kontakt til dem, hvis der er sket noget særligt i institutionen.

Alle forældre tilbydes en trivselssamtale om året, og derudover kan både forældre og personale arrangere samtaler, hvis der opstår et behov for det. Vores forældresamtaler tager udgangspunkt i dialogværktøjet ALLE MED, hvor vi sammen med forældrene sørger for at belyse barnets ressourcer i både hjem og børnehave.

Vi informerer om planlægning og organisering af aktiviteter, samt ændringer af struktur i huset, via vores facebookside. Her deles der også billeder og videoer fra hverdagen i Brombærhaven.

Vi holder forældre-aften mindst en gang om året i forbindelse med valg til bestyrelsen og her vil der være en oplægsholder som inspirere forældre og personale til tiltag indenfor fx. sprog, sansemotorik, det robuste barn mv.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

I Brombærhaven er vi opmærksomme på, at der kan være perioder i et barns liv, hvor de har brug for noget særligt, eller et barn kan udfordringer, der skal arbejdes med i hele dets børnehavetid. Alle børn er unikke og har forskellige udgangspunkter og forudsætninger. Hver især har børnene noget at byde ind med i fællesskaberne, og hver især skal børnene lære at indgå på fællesskabernes præmisser. På samme måde skal fællesskaberne lære at rumme alle, som de unikke mennesker, de er. I Brombærhaven arbejder vi med, at alle skal have oplevelsen af, at være anerkendt og værdsat og de skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Vores læringsmiljøer skal derfor tage højde for børn i udsatte positioner. Vi skal sikre, at disse børn har adgang til børnefællesskaber, hvor de oplever trivsel og udvikling. I Brombærhaven støtter vi børn i udsatte positioner til at blive inkluderet i lege med andre børn og indgå i betydningsfulde børnefællesskaber.

Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barnet og personalet er ekstra betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Personalet arbejder med udgangspunkt i barnets ressourcer og deltagelse ved at følge barnet tæt, være understøttende og guide barnet. Der arbejdes med fokus på at barnet inkluderes, oplever mestring og at være en del af meningsfulde børnefællesskaber. De pædagogiske læringsmiljøer omkring barnet tilrettelægges, så barnet kan indgå i det almene børnefællesskab.

Vi arbejder med specifikke og konkrete handleplaner, hvor der evalueres på barnets udvikling og tilpasning af læringsmiljøet omkring det enkelte barn. Vi samarbejder med tværfaglige samarbejdspartnere og PPR både i forhold til sparring, direkte inddragelse og forældrevejledning.

I Brombærhaven arbejder vi også med at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter fx garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for u hensigtsmæssige påvirkninger. Dette vil i de fleste tilfælde også betyde, at der er flere ressourcer til barnet i situationen i forhold til at hjælpe og guide barnet til en positiv oplevelse af en svær situation.

Sammenhænge

”Dagtilbud skal i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.”

Dagtilbudsloven paragraf 7

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber, pirre til nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig.

I Brombærhaven vil de kommende skolebørn bliver tilknyttet den ældste gruppe, krudtuglerne, et år inden skolestart. Her fortsætter de med det samme personale, som de har været tilknyttet siden børnehavestart.

Den overordnede vision med krudtuglegruppen er, at gøre børnene parate til at starte i skole og ruste dem til at håndtere det skoleliv, de er på vej til. Det skoleforberedende arbejde handler ikke om at give barnet faglige færdigheder, men i højere grad om at stimulere udviklingen af et fundament, så barnet kan møde det nye, fordybe sig, sprogligt interagere, være vedholdende, indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer. På tværs af opgaver, pædagogiske aktiviteter og lege, støtter vi børnene i at modtage kollektive beskeder, håndtere konflikter, selvhjulpehed, behovsudsætte, tro på egne evner mm.

I Thisted kommune starter børnene i skoleintro pr.1/4 det år, de begynder i skole. Denne periode udgør den egentlige overgang mellem børnehaven og skole. Vi tager de kommende skolebørn med på besøg på Tingstrupskole, som er vores distriksskole, inden opstart. Vi har overleveringsmøde med skolen inden opstart, så skolens personale har viden om det enkelte barn inden opstart, for at gøre overgangen for jeres barn så nem som mulig.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

I Brombærhaven har vi besluttet at definere de seks læreplanstemaer hver for sig, for at tydeliggøre de konkrete elementer og fokusområder i hver enkelte. Vi er bevidste om, at det i det pædagogiske læringsmiljø ikke er muligt at adskille læreplanstemaerne og at der altid vil indgå elementer fra flere i vores ageren med børnene.

Under hvert læreplanstema tager vi afsæt i vores pædagogiske praksis og set i sammenhæng med det pædagogiske grundlag.

De 6 læreplanstemaer er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Når vi i Brombærhaven sætter ind på, at styrke barnets alsidige personlige udvikling har vi fokus på, at skabe nogle rammer og læringsmiljøer for børnene, hvor det enkelte barn får mulighed for, at finde ud af ”hvem er jeg” og ”hvem er jeg i fællesskabet”. Vi har fokus på, at vi danner og hjælper til at styrke fundamentet for den videre færd barnet kommer til, at gå igennem hele livet.

Vi forsøger, at givet barnet lysten til, motivationen og troen på at ”jeg kan godt”, at blive selvstændig og hjælpe barnet til, at opdage og udforske egne kompetencer. Dette gør vi bl.a. gennem leg på tværs af grupper og alder. Fx. i rollelegen hvor barnet/børnene får mulighed for, at vælge den rolle de gerne vil være i legen. De tager selvstændige valg som, at ”nu er jeg mor/storesøster” mm. Og disse valg får betydning for deltagelsen i legen og den rolle man udfører.

Vi går foran, ved siden og bagved barnet, og forsøger, at guide og vejlede ved rollelege og i den frie leg generelt, men også gennem voksenstyrede planlagte aktiviteter. På den måde arbejder vi på, at børnene udvikler et større gåpåmod og engagement til, at deltage i fællesskabet. Når børnene deltager i fællesskabet guider og navigerer vi dem gennem oplevelser og udfordringer hvori barnet opnår en forståelse af at høre til, men også at kunne begå sig på egen hånd i et udfordrende og udviklende fællesskab, hvor børnenes kompetencer, personligheder og styrker alle er forskellige og værdifulde.

Når der opstår konflikter børnene imellem i Brombærhaven, er vi meget opmærksomme på børnenes følelser i situationen, vi hjælper dem med at sætte ord på følelserne, aflæse hinandens kropssprog, mimik og signaler. På den måde styrker vi børnenes selvfølelse og selvværd, og de opnår en større forståelse for sig selv, hinanden og fællesskabet.

Vi er nysgerrige på, at følge børnenes spor og interesser. Vi forsøger at vække deres nysgerrighed gennem leg og oplevelser ude i lokalmiljøet og hjemme i Brombærhaven. Vi har fokus på, at øge børnenes bevidsthed om ”at verden er stor” – hvad kan man i denne verden og hvad har ”jeg” lyst til.

I Brombærhaven vægter vi omsorg, nærvær og fordybelse i og hos det enkelte barn som utroligt vigtigt. At skabe tryghed og forståelse for det enkelte barn og hinanden er vigtigt i forhold til, at skabe en god tilknytning til barnet, på den måde er vi tydelige i at vise, at vi vil dig, jeg ser dig, jeg kan lide dig og jeg mærker dig. På den måde øger vi børns forståelse for empati og omsorg for hinanden.

Vi går i børnehøjde, er tilstede og nærværende i vores kontakt med barnet. Vi forsøger, at anerkende barnet, skabe tillid og tiltro – ”jeg tror på dig”.

Dette er også noget vi opfordrer forældrene til i vores forældresamarbejde. Vi fortæller om vores daglige praksis og betydningen af deres rolle i, at hjælpe deres barn til at udvikles, udfordres og trives hjemme og i børnehaven, samt hvilken betydning det har for at indgå i fællesskabet.

I Brombærhaven har vi øje for hele barnets hverdag, hvor forældresamarbejdet igen spiller en afgørende rolle. Vi har børn, som i perioder af deres liv har behov for ekstra opmærksomhed, støtte og forståelse, hvis de fx gennemgår en krise grundet forhold i hjemmet eller i børnehaven institutionen. Det kan fx. være grundet forældres skilsmisse, at den nære voksen eller bedste venen ikke længere er i Brombærhaven, at der er rotation i personalegruppen mv. som barnet reagerer på.

Social udvikling

”Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.”

”Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, som bidrager til demokratisk dannelse.”

Den styrkede pædagogisk læreplan, rammer og indhold

Når vi i Brombærhaven har fokus på, at understøtte børns sociale udvikling ser vi på hvordan vi kan være med til, at skabe de bedste rammer for børnene og på den måde sikre trivsel hos det enkelte barn. I Brombærhaven anerkender vi legens vigtige betydning for børnenes sociale udvikling. Vi guider og vejleder i forbindelse med leg – for at sikre at alle børn oplever at være en del af det sociale fællesskab.

Vi lærer børnene om empati, ved at hjælpe dem til at se egne, og andres følelser og behov bl.a. gennem spejling og italesættelse af følelsers betydning. f.eks. at trøste, når en er faldet og har slået sig, eller hjælper hinanden, når en støvle ikke vil komme på i garderoben. Arbejdet med børnenes sociale udvikling sker i løbet af hele dagen både i leg, i praktiske gøremål, morgensamling og eftermiddagsaktiviteter på legepladsen mv. Den sociale udvikling sker i samspillet med andre og det er gennem legen, at børnene lærer af hinanden, de forhandler med hinanden, bliver uenige og finder med eller uden hjælp frem til løsningsforslag. Vi hjælper barnet til også på den måde, at tage initiativer til at deltage i legen.

At være en del af fællesskabet i en børnehave, indebærer blandt andet krav om deltagelse i fælles ting, at kunne vente på tur og deles/skiftes samt at kunne udsætte egne behov. Sociale kompetencer handler endvidere om at være gode venner, der både kan være uenige og lege med andre og stadigvæk være gode venner, og det handler om at blive mødt med anerkendelse af, at ens oplevelse af en situation kan være anderledes end et andet barns oplevelse. I Brombærhaven vægter vi forskelligheden højt, og vi gør meget ud af at fortælle og lære børnene om vigtigheden af at, selvom man er forskellig af udseende, interesser og som personer så er vi alle lige – vi er alle vigtige og man er en god kammerat trods forskellige meninger, holdninger, udseender og kompetencer. Vi hjælper børnene til, at finde nye veje til den gode leg og måden man er sammen på, for på den måde at skabe den gode relation. For, at vi kan skabe de bedste forudsætninger for, at sikre barnets udvikling og trivsel skal vi være forgangspersoner for, at hjælpe barnet til at kunne indgå i sociale fællesskaber og forstå sociale spilleregler. Vi har fokus på, at gå foran, ved siden af og bagved barnet for på den måde, at understøtte barnet til at lære og deltage. Vi skal være tilgængelige på gulvet og være i børnehøjde, så vi på den måde bedst kan aflæse, forstå og imødekomme barnet og dets behov. Vi skaber små, nærværende og rolige læringsmiljøer for børnene hvor de kan fordybe sig i legen, hvor der er tid til refleksion og til at udfordre og udforske egne kompetencer og være nysgerrige på legen. I dagligdagen, skaber vi rammer, så der er mulighed for at lege og lære i mindre grupper, efter det enkelte barns behov

Kommunikation og sprog

”Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.”

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.”

Den styrkede pædagogisk læreplan, rammer og indhold

Når vi i Brombærhaven arbejder med sproget, er vi bevidste om, at bruge sproget i alt hvad vi gør. Fx. Jeg lyner din lynlås op. Nu spiser vi frugt; du får æble, du får appelsin. Vi sætter dermed ord på vores og barnet handlinger. Vi forklarer og guider for at sikre at børnene har forstået hvad vi mener, hvor vi bruger mimik, gestik, øjenkontakt og kropssprog til at understøtte ordenes betydning.

Når børn leger, kommunikerer de både verbalt og nonverbalt og i legen ses det ofte, hvordan de eksperimenterer med ord og ordlyde. I legen har barnet dermed mulighed for sprogligt at bidrage ud fra egne forudsætninger og fantasi. Fx. når vi leger i dukkerummet og babyerne skal spise eller når vi bygger store maskiner i Lego. Vi har fokus på de sproglige elementer hele dagen, omend det er planlagte eller spontane aktiviteter. Vi er opmærksomme på børnenes forudsætninger og alder, således at alle får mulighed for, at indgå i kommunikative fællesskaber. At læse bøger og fortælle historier er et vigtigt element i børnenes tilegnelse af sproget herigennem bliver børnene præcenteret for nye ord og dets betydning, som giver anledning til dialog. På samme måde er rim og remser, sang og musik med til at give rytme i sproget. Barnets musiske forståelse er en vigtig del af tilegnelse af det verbale sprog. I Brombærhaven har vi fx. samling i grupperne hver dag, hvor vi synger, leger med rim og remser. Derudover arbejder vi meget med dialogisk læsning og læsning generelt.

I Brombærhaven bruger vi sprogvurderinger som et arbejdsredskab for os, til at synliggøre det enkelte barns sproglige udvikling og sammenhæng i børnegruppens sprogforståelse. Det kan vi bruge i vores planlægning til at have fokus på et sprogligt område, f.eks. Rim og remser, overbegreber, ugedage. Vi taler om hvad vi kan med munden, hvad bruges næsen til, hvor højt kan du hoppe osv. Når vi er på tur taler vi om det vi ser, hvem der bor hvor eller at træerne er forskellige. Vi inddrager forældrene i arbejdet med børnenes sprogudvikling, så vi i fællesskab kan give børnene et alsidigt og nuanceret sprog. Fx. med de ældste børn, hvor vi leger med alfabetet og et barn ad gagen får et bogstav med hjem, hvor det sammen med forældrene skal finde en ting, som starter med dette, og have det med i børnehaven, hvor der tales om det i gruppen.

I børnehaven, har vi valgt at synliggøre bogstaver og tal, vi har bøger i børnehøjde, og vi laver bordteater i små grupper. Vi har månedens ord, hvor vi har fokus på et overbegreb og det giver anledning til dialog med forældrene i hjemmet. På vores legeplads har vi bl.a. en scene og et piratskib som kan danne ramme og give inspiration til mange lege og dialoger i samspil.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

I Brombærhaven har vi stor fokus på, at skabe udvikling og trivsel for det enkelte barn når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse.

Vi ved, at kroppen er sammensat som et stort sansesystem. Det udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssig og sociale processer. Ligeledes ved vi, at vores kropssprog udgør 55 procent af vores sprog. Derfor vægter vi fysisk aktivitet, som en del af vores dagligdag, da den fremmer og udvikler den kognitive udvikling.

Vi har øje for, at iværksætte aktiviteter og lave tiltag der først og fremmest tilgodeser barnets behov og motivation til at lære sin krop at kende, udfordre sanserne og blive bevidst om, hvordan vi bevæger os - samt bliver opmærksomme på hvad kroppen kan gennem leg og motoriske udfoldelser.

Når vi "arbejder" med kroppen snakker vi om, hvordan kroppen er sat sammen, vi har dialoger i samling om hvordan hovedet sidder fast på halsen, som sidder fast på rygsøjlen osv. Vi laver sanglege om kroppen hvor vi benævner kropsdelene og laver fagter til. Vi har billedmateriale og bøger, som visuelt understøtter vores fortællinger og forklaringer om kroppen.

Vi snakker ud fra vores lege, sanglege og aktiviteter om hvordan vi bruger vores krop, hvad kan den og hvordan gør man – vi hjælper barnet til at skabe forståelse om sig selv og sin kropslige bevidsthed. Vi laver motorikbaner, sansebaner og forskellige aktiviteter såsom krydsbevægelser, krybe og kravle der gør, at barnets to hjernehalvdele samarbejder og konstant stimulerer den kognitive udvikling.

Når børn sanser sker der en sanseintegration i barnets nederste hjernehalvdel, det vil sige at barnet gennem sansning bearbejder de indtryk det oplever. Det kan f.eks. være når vi har massage, massagelege som pizza og burgerleg, fodbad og afslapning med musik. Her er der fokus på, at skabe ro, koncentration, fordybelse og at mærke sig selv gennem vejtrækningsøvelser hvor vi får pulsen ned mm. Dette fremmer barnets indlæring og styrker barnets sociale kompetencer, da barnet er mere bevidst om sig selv, og kan bruge kroppen i leg med andre børn.

I Brombærhaven skaber vi nogle læringsmiljøer hvor børnene har mulighed for, selv at kunne tage initiativ til fysisk aktivitet – vi har motorikrum til den vilde leg med redskaber der understøtter hele den grov-motoriske udfoldelse, så som ribber, evighedskarrusel, stor madras, balancebom, rulle-rutsjebane mm.

Vi har et puderum hvor de selv kan bygge med puder, hvor de kan krybe, kravle, klatre og fordybe sig i legen. Samt få pulsen op ved, at kaste med puderne og lege fangelege mm.

Vores legeplads skaber et læringsrum for børnene, hvor de har mulighed for, at udfordre og udforske krop og bevægelse når børnene f.eks. leger i piratskibet hvor de kan balancere, klatre, rutsje, boldspil, cykle mm. eller når de leger i sandkassen og laver sandkager, graver dybe huller som de kan sidde i og blive dækket med sandet, eller når de laver mudderkager.

På vores turdage i grupperne vægter vi det motoriske og det sansemæssige ved, at veksle mellem skov, strand, fjord, legepladser mm. Vi er ude i alt slags vejr, hvor børnenes udholdenhed styrkes og de har mulighed for, at mærke vind og vejr på egen krop i årets 4 årstider. I forbindelse med vores forældresamarbejde, er det vigtigt for Brønbærhaven, at skabe god og positiv dialog omkring barnets motoriske og sansemæssige udvikling. Vi guider og vejleder forældrene til, hvordan de kan understøtte barnets motoriske og sansemæssige udfordringer gennem vores forældresamtaler eller hvis behovet opstår.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. ... Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

I Brombærhaven ses vores fokus på natur og udeliv blandt andet ved, at vi dagligt er på legepladsen, hvor der er mange sanseoplevelser, som er med til at styrke børnenes fantasi, kreativitet og fællesskaber børnene i mellem. Børn skal først og fremmest have håndgribelig og konkrete erfaring med naturen, hvor de ved at sanse kan begribe - tilføre ny viden. I

Brombærhaven har hver gruppe en ugentlig turdag, hvor vi har rig mulighed for at udforske nærmiljøet og vi har gode busforbindelser til sø, skov, hav og fjord, som jævnligt benyttes til at sanse naturens forskellige elementer.

I naturen har børnene mange muligheder for at udforske, bruge deres sanser, være nysgerrige og følge deres eget perspektiv både på ture og hjemme i børnehaven. De fordyber sig i lege med fx. vand, mudder, sand, mm. Vi ser, hvordan børnene inddrager naturen som en del af deres lege. Fx. bliver blade til penge, pinde bliver brugt til alt fra geværer til lys i kager. Vores legeplads består af mange forskellige læringsmiljøer, hvor der er træer, buske bakker og mange forskellige legesteder/gemmesteder det giver en naturlig tilgang til at følge årets gang, vejrfænomener, undersøge diverse smådyr og fange dem i æblefælder, smage på bær og eksperimenterer med at så og plante.

På vores ture ud af huset tager vi både bussen til fx. Vorupør, Klitmøller, Vilsbøl plantage, Limfjorden og Christiansgave. Her møder vi børnene i deres undren, spørgen og sammen undersøger, udforsker og eksperimenterer vi. Kender vi ikke svaret her og nu kan det tages med hjem og i fællesskab finde svaret.

Vi giver forældrene mulighed for at beundre det børnene har fundet eller lavet af kreative ting fra naturen, idet vi udstiller det i huset. Her har børnene mulighed for at fortælle om oplevelsen.

I Brombærhaven vægter vi at bruger naturens materialer til planlagte aktiviteter som at lave sten til mariehøns og julemænd, bark til dekorationer og figurer, kastanjer til dyr. I brombærhaven følger vi børnenes spor og understøtter deres naturlige nysgerrighed. Vi er også bevidste om at gå forrest når det gælder om, at gøre børn nysgerrige på dyr, planter, naturfænomener og tilføre ny viden.

Ved science tilgangen er det vigtig vi har fokus på processer frem for produkt og resultat. Det kan fx. være at bygge vandbaner i sandkassen, lege i mudder. Vi forholder os til årstiden skiften, og snakker om vejret. Vi samler affald i naturen og snakker om, hvordan det påvirker miljøet. Når vi er ved stranden bruger vi forstørrelsesglas, net og bakker til at undersøge smådyr i.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

I Brombærhaven har vi stor fokus og interesse i det kulturelle, da det rummer rigtig mange vigtige elementer og processer i børnenes udvikling. Vi oplever at kultur opleves og erfares i mange forskellige former, og vi tror på, at vores opmærksomhed på forskellige læringsmiljøer danner grundlag for kulturelle oplevelser.

Vi har mange forskellige traditioner som fx. kulturelle højtider, børne- og bedsteforældrerearrangementer.

I Brombærhaven markerer vi mange højtider i løbet af året, hvor vi lærer børnene om de forskellige traditioner og for en større forståelse af dem. Vi holder bl.a. fastelavn hvor vi alle er udklædte, vi laver påskepynt og vi særligt i julen har vi mange traditioner som kirkegang, julesange, julebag, julefrokost, juledekorationer, teater-, biografture, mm.

Vi tænker vores traditioner ind i hverdagen, f.eks. fremstiller vi sammen med børnene kreative ting til de forskellige traditioner, så som at lave påske pynt og julepynt. I Brombærhaven har vi forskellige materialer, som opfordrer og udfordrer børnenes kreativitet og fantasi. Vi benytter de forskellige materialer og former til at understøtte børnenes kulturelle udvikling.

Vi synger dagligt i børnehaven, da det stimulerer børnenes sprogforståelse, og den kulturelle læring der er via de tekster/ sange vi synger. Desuden deltager vi i musikundervisning på musikskolen, hvor vi både får den kulturelle oplevelse ved at være på musikskolen, samt det at lære nye sange, hvor vi både synger, spiller og lærer dens betydning.

Teater, kan ses, mærkes og opleves på mange forskellige måder. Hos os har det prioritet, da det stimulerer børnenes engagement, fantasi, nysgerrighed og kreativitet. Via teater har man mulighed for at spille forskellige roller, man kan være lige den man vil – både som aktiv deltager eller tilskuer. Det gør, at alle føler sig ligeværdige og som en del af fællesskabet. Når vi laver teater i Brombærhaven, gør vi det både ud fra børnenes præmisser, men også fra en pædagogisk vinkel, da vi kan tage mange emner og temaer op som rører sig i fællesskabet. Det kan være venskaber, følelser, hvordan vi behandler hinanden ol. Teater hos os, kan være bordteater, børnene som aktive aktører, eller de voksne der er på banen. Vi bruger gerne vores udklædningstøj, sprog kufferter, og forskellige eventyr til at fange børnenes interesser. Vi bruger vores bøger, som vi låner på biblioteket, de står i børnehøjde, så børnene selv kan læse og kikke i bøgerne, men bruges også som et pædagogisk redskab til f.eks. dialogisk læsning, sprogforståelse, samt kulturel læring. I Brombærhaven ser vi, at børnene inddrager vores legetøj, udklædningstøj, musik og instrumenter for at udtrykke sig. Vi ved, at teater styrker børnenes selvtillid og selvværd og de herigennem får mod til fx. at stå frem for sin gruppe og

hele børnehaven. Børnene inddrager også teater og eventyr i deres lege, hvor de videreudvikler på det de har set og hørt, og derved danner gro bund for deres kulturelle forståelse.

Når børnene bearbejder og fortolker deres hverdag, så oplever vi, at de er i gang med en kulturelskabende læring. Fx. når børnene i sandkassen leger "den store bagedyst" og pynter deres kager, med det de kan finde, og serverer kagen for de voksne og deres kammerater, så ser vi børnene udtrykke sig kulturelt og æstetisk i fællesskabet.

Øvrige krav

Inddragelse af lokalmiljøet
<i>"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."</i>
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29
<p>Vi benytter i høj grad det omkringliggende lokalsamfund, således at børnene i Brombærhaven får udvidet deres horisont og skaber nysgerrighed, tryghed og lyst til at udforske omverdenen, både i gå - og køreafstand. Vi har en ugentlig turdag i hver gruppe i Brombærhaven, hvor vi drager nytte af nærmiljøet og lokalsamfundet. De fysiske og kulturelle faciliteter som legepladser, parken og biblioteket benyttes løbende af Brombærhaven. Vi er åbne og udforsker muligheder i vores lokalsamfund, og deltager i forskellige arrangementer såsom teaterforestillinger, dyreskue, børnenes grundlovsdag mm. Vi har etableret samarbejde med den lokale musikskole, hvor vi modtager undervisning i musik.</p> <p>Vi benytter ofte nærmiljøet, med gode busforbindelser til sø, skov, hav og fjord.</p> <p>Vi bruger stederne i lokalsamfundet og nærmiljøet som læringsmiljøer og arbejder efterfølgende videre hjemme i Brombærhaven med fundne materialer for at drage sammenhæng mellem børnenes oplevelser.</p>

Etablering af evalueringskultur

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

I Brombærhaven bygger vores målsætning, dokumentation og refleksionsgrundlag på et ønske om, at blive bevidste om det der fungerer og gøre meget mere af det, som virker.

I Brombærhaven tager vi udgangspunkt i SMTTE modellen som primær arbejds- og evaluerings redskab. Vi arbejder ligeledes med praksisfortællinger som systematisk evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan.

Vi holder stuemøde på skift, hvor vi har afsat god tid til, at hver gruppe en gang hver tredje uge, har god tid til både at gennemgå børn, de næste ugers pædagogiske planlægning og arbejde med SMTTE-model, hvor målsætningen skal tage afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan og med en kombination af et grundlag og et læreplanstema. Det er således også på stuemøderne, at det er SMTTE-modellen der danner rammen om personalets målsætning og valg af dokumentation for evalueringsprocessen.

I Brombærhaven har vi hverdag fokus på det enkelte barns mulighed for trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvilket også vil være gældende i arbejdet og evalueringen af den styrkede pædagogiske læreplan.

På personalemøderne eller stuemøderne vil vi skabe ”øvelser”, hvor personalet på skift fremlægger pædagogiske aktiviteter og forløb ud fra det givne læreplanstema eller pædagogisk grundlag. Efter et oplæg vil de modtage konstruktiv feed-back, fra øvrige kollegaer. Dette kan ske i form af værdsættende interviews eller i forvejen aftalte opmærksomhedspunkter. Herunder vil vi gøre brug af billeder, ud fra hvilke vi undersøger, hvor der opstår upåagtet læring i en given aktivitet.

Der skal udarbejdes en procedureplan for evaluering af Brombærhavens styrkede pædagogiske læreplan. Selve evalueringen vil blive påbegyndt i foråret minimum hvert andet år og det forventes at evalueringen og revideringen af læreplanen skal være færdig og klar til brug pr.1.august. Første gang vil senest blive august 2022.

Bestyrelsen vil blive inddraget i processen af den pædagogiske leder og blive præsenteret for relevant indsamlet materialer, dokumentation og refleksionsøvelser.

I Brombærhaven vil vi i 2020 og 2021 løbende evaluere i forbindelse med implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan.